

ความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานของบุคลากรสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดปทุมธานี

Creative Thinking in Work Performance of The Staff of the Local Administration
Organization in Pathumthani Province

กชพร เลหาเจริญ* เฉลิมพร เย็นเยือก

Kotchaporn Laohacharoen* Chalernporn Yenyuak

สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยรังสิต

Institute of Public Administration and Public Policy, Rangsit University

Email: ladyblurbur@gmail.com

Received 15 February 2021

Revised 27 February 2021

Accepted 27 February 2021

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานของบุคลากรสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดปทุมธานี และ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานของบุคลากรสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดปทุมธานี จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และอัตราเงินเดือน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือบุคลากรสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดปทุมธานี จำนวน 400 คน ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t – test (Independent Sample) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวโดยค่าสถิติ F-test

ผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานของบุคลากรสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดปทุมธานีโดยรวมอยู่ในระดับมาก สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านที่มีระดับความคิดเห็นสูงสุด คือ ด้านความคิดริเริ่มในการทำงาน รองลงมา คือ ด้านความคิดยืดหยุ่น ด้านความคิดคล่อง และด้านที่มีระดับความคิดสร้างสรรค์เป็นอันดับสุดท้าย คือ ด้านความคิดละเอียดลออ และผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานของบุคลากรสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และอัตราเงินเดือน พบว่า บุคลากรสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดปทุมธานี ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และอัตราเงินเดือนต่างกัน มีความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : ความคิดสร้างสรรค์ การปฏิบัติงาน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

The objective of this was to 1) Study the creative thinking in the work performance of the staff of the local administration in Pathumthani province and 2) Compare the creative thinking in the work performance of the staff of the local administration in Pathumthani Province as categorized by gender, age, educational level, work experience, and salary rate. The data was also gathered through questionnaires answered by 400 samples of the staff of the local administration in Pathumthani province. The analytical statistics include percent, Standard Deviation, t-test (Independent Sample), and One-way Analysis of Variance (One-way ANOVA) with F-test.

The result revealed that an overall level of creative thinking in the work performance of the staff of the local administration in Pathumthani province at the high level, show that sorted from highest to lowest as follows, the aspect with the highest level of opinion was originality in work, followed by flexibility thinking, fluency thinking and the side with the highest level of creativity is the side of elaboration thinking. The comparison of creative thinking in work performance among the staff of the local administration in Pathumthani province according to the personal factors of gender, age, educational level, work experience, and salary rate found that all these factors are insignificant to the creative thinking in work performance.

Keywords: Creative thinking, Work performance, Local administration organization

1. บทนำ

ความคิดสร้างสรรค์มีความสำคัญในโลกปัจจุบัน ที่มีการแข่งขันกันสูง จึงต้องพยายามที่จะคิดสร้างสรรค์คิดให้แตกต่าง คิดให้เหนือกว่า โดยเฉพาะด้านคุณภาพเพื่อตอบสนองต่อความต้องการให้เกินความคาดหวังของผู้รับบริการจากหน่วยงานไม่ว่าจะเป็นจากภาครัฐหรือภาคเอกชน คุณค่าของความคิดสร้างสรรค์จะช่วยเสริมสร้างคุณค่าให้เกิดขึ้นได้ในทุกระดับ ทั้งในระดับบุคคล การเป็นบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์จะเป็นผู้ที่มีความสามารถในการศึกษาค้นคว้า และค้นพบสิ่งแปลกใหม่ นำมาสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน สังคมได้อย่างเป็นรูปธรรม ส่วนในระดับสังคมหรือองค์กรก็ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์มาร่วมสร้างสรรค์ พัฒนา ผลิตภัณฑ์ บริการ วิธีการ อุปกรณ์ เครื่องมือ ให้สามารถใช้งาน สามารถอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานได้ดีขึ้น มีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่งผลให้สังคม องค์กร และ ประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าและมีความสะดวกสบาย ความสุขมากยิ่งขึ้น (สำนักงาน ก.พ., 2565)

ในหน่วยงานภาครัฐที่ดำเนินงานภายใต้นโยบายขับเคลื่อนประเทศด้วยยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 เพื่อพัฒนาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน โดยมีฐานคิดหลักคือเปลี่ยนจากการผลิตสินค้าโภคภัณฑ์ไปสู่สินค้าเชิงนวัตกรรม ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ดังนั้น ระบบราชการไทยจึงมีการปรับปรุงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในทุกภาคส่วนให้สามารถปฏิบัติงานได้สอดคล้องกับทิศทางการบริหารของประเทศ โดยเริ่มจากการส่งเสริมความคิดริเริ่ม และการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการทำงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในระดับบุคคล ให้พร้อมรับ ปรับเปลี่ยนตัวเองสู่องค์กรที่มีความทันสมัยและมุ่งเน้นผลงานที่มีคุณค่า ดังปรากฏในคู่มือการประเมินสถานะของหน่วยงานภาครัฐในการเป็นระบบราชการ 4.0 ในมิติที่ 3 หมวด 5 การมุ่งเน้นพัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้มีความรอบรู้ มีความคิดสร้างสรรค์ นำไปสู่การแก้ไขปัญหาและพัฒนาองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2565) หน่วยงานภาครัฐมีความพยายามวางแผนดำเนินการอย่างเป็นระบบเพื่อให้บุคลากรได้นำความรู้ไปปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นโดย ไทยแลนด์ 4.0 คุณสมบัติของบุคลากรภาครัฐยุคไทยแลนด์ 4.0 มีความจำเป็นต้องยึดหลักในการทำงานอย่างเป็นระบบ คือ ต้องประกอบด้วย หลักธรรมาภิบาลในการทำงานด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ร่วมมือปฏิบัติ มีการทำงานเป็นทีม ในขณะเดียวกันต้องเตรียมพร้อมการบริหารแบบ 5.0 มีโดยปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนเทคโนโลยีเพื่อการปฏิบัติงานอันรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สร้างทุนมนุษย์ภาครัฐที่มีคุณค่าในระดับสากล สู่แรงงานที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมทันสมัย (Innovative Workforce) มีความคิดสร้างสรรค์และทักษะด้านการวิจัยและพัฒนา (Creative Workforce) จนถึงยุคสังคมการทำงานแห่ง ปัญญา (Brain Power) เพื่อขับเคลื่อนนโยบาย Thailand 4.0 การปฏิรูประบบราชการในปัจจุบันเน้นการสร้างการบริหารจัดการระบบราชการ 4.0 ประเทศไทยมุ่งสู่ไทยแลนด์ 4.0 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ภาครัฐต้องปรับตัวให้สามารถดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และสังคมยุคดิจิทัลท่ามกลางความที่รวดเร็ว และไม่สามารถคาดเดาได้ จึงต้องมุ่งเน้นความคล่องตัว ภารกิจพิเศษ (Agenda – Based) มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับใช้ในระบบราชการ และจากความก้าวหน้าทางวิทยาการด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้องค์การภาครัฐมีการ ปรับเปลี่ยนระบบการบริหารราชการไปสู่ยุคที่มีความรวดเร็วมากขึ้นด้วยการนำเทคนิคการบริหารระบบ ราชการใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ลดปัญหาการร้องเรียนของบุคลากร สร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนผู้รับบริการมากยิ่งขึ้น ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวทั้งหมดให้สำเร็จอย่างมีคุณค่า ต้องเริ่มการส่งเสริมสนับสนุนในระดับบุคคลเป็นสำคัญ เพื่อสร้างความคิดสร้างสรรค์ในระดับบุคคล จนนำไปถึงคุณค่าเชิงสร้างสรรค์ในระดับองค์กรต่อไป ช่วยลดความเหลื่อมล้ำ และเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประชาชนและคนของภาครัฐได้อย่างดีขึ้น สามารถใช้ประโยชน์จากความคิดสร้างสรรค์ ร่วมกับจิตสำนึกการให้บริการของบุคลากร ได้เกิดการพัฒนาสังคมระหว่างองค์กรภาครัฐกับประชาชนได้อย่างเหมาะสม ถูกต้อง รอบคอบ รองรับ เร่งรัด รวดเร็ว และมีความรับผิดชอบ (สมมาตร บุญเพียร, 2565)

จากที่มาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาระดับความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานของบุคลากรสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งถือว่าเป็นหน่วยงานการปกครองที่อยู่ใกล้ชิดประชาชนในพื้นที่มากที่สุดหน่วยงานหนึ่ง ต้องรับรู้ และแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้กับประชาชนอย่างสร้างสรรค์ เพื่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะในเขตจังหวัดปทุมธานี ซึ่งเป็นพื้นที่ปฏิบัติงานของผู้วิจัย

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยดังต่อไปนี้

- 1) เพื่อศึกษาความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานของบุคลากรสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดปทุมธานี
- 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานของบุคลากรสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดปทุมธานี

3. ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานดังต่อไปนี้

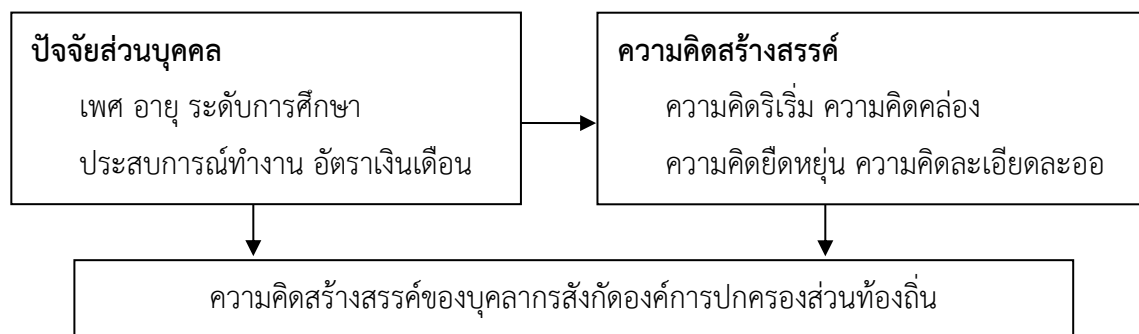
Baron & May (1960) เสนอความหมายของความคิดสร้างสรรค์ว่าเป็นความสามารถของบุคคลที่จะนำไปสู่สิ่งใหม่ๆ เกิดผลผลิตใหม่ๆ รวมถึงความสามารถในการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งแปลกใหม่ ที่เป็นประโยชน์ในวงกว้าง ส่วน Guilford (1950) เสนอว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความคิดแบบ Divergent Thinking หรือความคิดหลากหลายมิติ ที่มีความกว้างไกล อันจะนำไปสู่การคิดประดิษฐ์สิ่งแปลกใหม่ รวมถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาแบบใหม่อย่างสร้างสรรค์ด้วย สอดคล้องกับ Spearman (1963) ที่เสนอว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นพลังในการจินตนาการของบุคคลในการนำมาสู่การสร้างผลผลิตใหม่ๆ ให้เกิดขึ้น และ สำนักงาน ก.พ. (2016) เสนอความหมายของความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่า เป็นความสามารถทางสมองที่คิดในลักษณะเอนกฉันนำไปสู่การคิดค้นพบสิ่งแปลกใหม่ด้วยการคิดดัดแปลง ประยุกต์ ผสมผสานกันให้เกิดสิ่งใหม่ รวมทั้งการประดิษฐ์คิดค้น ทฤษฎีหลักการได้สำเร็จ โดยความคิดสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นได้มิใช่เพียงแต่คิดในสิ่งที่เป็นไปได้ หรือสิ่งที่เป็นเหตุเป็นผลเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่แต่ความคิดจินตนาการก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะก่อให้เกิดความแปลกใหม่ ควบคู่ไปกับการพยายามที่จะสร้างความคิดฝันหรือจินตนาการให้เป็นไปได้ จึงทำให้เกิดผลผลิตที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม กล่าวได้ว่าเป็นความสามารถของบุคคลที่จะสังเกตเห็น รับรู้ เข้าใจและมีปฏิกิริยาตอบสนองด้วย ซึ่งการคิดสร้างสรรค์ยังเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างสร้างสรรค์ (The Creative Problem Solving Process) ซึ่งทักษะความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่สอนและพัฒนาได้ ดังที่ ญัฐกานต์ ภูมิคอนสาร (2565) ได้เสนอไว้ โดยอาจกล่าวได้ว่า

เป็นประเด็นท้าทายต่อการระบบการศึกษาไทยรวมถึงพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูผู้สอน รวมถึงในองค์กรภาครัฐและภาคเอกชนที่จะใช้ปัจจัยความคิดสร้างสรรค์เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาและส่งเสริมทักษะความคิด สร้างสรรค์ในระดับองค์กร หรือในระดับบุคคลได้อย่างแท้จริง โดยผ่านกิจกรรมต่างๆ ที่เสริมสร้าง และกิจกรรมต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในมิติต่างๆ เกิดการปฏิบัติ มีการฝึกฝน ทำซ้ำ ๆ จนชำนาญและเกิดเป็นทักษะติดตัวบุคคลไปตลอดชีวิตเพื่อให้บุคคลนำไปปรับใช้ในการทำงานและสามารถดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีคุณค่าต่อไปในอนาคต

ลักษณะของความคิดสร้างสรรค์ของบุคคลากร ซึ่งเป็นลักษณะการคิดแบบ Divergent Thinking โดยทั่วไปประกอบด้วยความคิดสำคัญ 4 ด้านคือ ความคิดริเริ่ม (Originality) ความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) และความคิดละเอียดลออ (Elaboration) (Guilford, 1967) ต่อมา Dalton (1988) ได้จำแนกองค์ประกอบความคิดสร้างสรรค์เป็น 2 ส่วนที่สอดคล้องกัน คือ 1) เป็นความสามารถ ทางสติปัญญา ได้แก่ ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความประณีตหรือความละเอียดลออ ส่วนที่ 2 เป็นความสามารถทางด้านจิตใจและความรู้สึก ได้แก่ ความอยากรู้อยากเห็น ความสลับซับซ้อน ความกล้าเสี่ยง และความคิด คำนึงหรือจินตนาการ อันเป็นปัจจัยสำคัญในของบุคคลที่จะนำไปสู่การเรียนรู้และการสร้างนวัตกรรมให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในบริบทโลกได้อย่างเหมาะสม และเป็นปัจจัยขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาและความเจริญก้าวหน้าให้กับชุมชน สังคม องค์กรและประเทศชาติได้อย่างเข้มแข็ง และยั่งยืน เพราะประเทศใดก็ตามที่เต็มไปด้วยประชากรที่มีความสามารถทางด้านการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ประเทศนั้นย่อมมีโอกาสในการพัฒนาและเจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น (วีรศักดิ์ จันทร์สุข, 2564) ดังนั้นในองค์กรจำนวนมาก จึงได้กำหนดกลยุทธ์การเสริมสร้างการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ไว้เป็นสำคัญ รวมถึงในระดับชาติ ที่ได้นำมากำหนดไว้ในแผนยุทธศาสตร์ชาติในการพัฒนาทักษะด้านนวัตกรรมของประชาชนในประเทศให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

4. กรอบแนวคิดงานวิจัย และสมมติฐานงานวิจัย

กรอบแนวคิดงานวิจัย

สมมติฐานงานวิจัย

บุคลากรองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดปทุมธานี ที่มีเพศ อายุ ระดับ การศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และ อัตราเงินเดือน ที่แตกต่างกันมีระดับความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานต่างกัน

5. ระเบียบวิธีวิจัย

สำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประชากรกลุ่มตัวอย่าง คือบุคลากรขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดปทุมธานี รวมเป็นจำนวนประชากรทั้งสิ้น 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และ อัตราเงินเดือน ซึ่งลักษณะคำถามเป็น แบบเลือกตอบ (Checklist)

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานของบุคลากรขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดปทุมธานี รวม 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความคิดริเริ่ม 2) ด้านความคิดคล่อง 3) ด้านความคิดยืดหยุ่น และ 4) ด้านความคิดละเอียดลออ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scales) โดยกำหนดระดับคะแนนความคิดเห็นจากมากไปหาน้อย 5 ระดับ

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาโดยใช้สถิติเพื่อวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือโดยการหาค่าความเชื่อมั่นหรือความเชื่อถือได้ ใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) วิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.868 ก่อนนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้วิธีการแจกแบบสอบถามจำนวน 400 ฉบับ ไปยังกลุ่มตัวอย่างและรอเก็บรวบรวมคืนเมื่อผู้ตอบแบบสอบถามทำเสร็จเรียบร้อยและเรียกให้ผู้วิจัยไปเก็บแบบสอบถาม เสร็จแล้ว ผู้วิจัยได้นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยสถิติพรรณนา ค่าจำนวน ค่าร้อยละ การวิเคราะห์ความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดปทุมธานี ด้วยสถิติพรรณนา ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดปทุมธานี ด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และอัตราเงินเดือน ใช้การทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วยสถิติ t - test (Independent Sample) และเปรียบเทียบระดับความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน และรายได้ต่อเดือน แตกต่างกัน ใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนโดยค่าสถิติ f -test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

6. ผลการศึกษาและอภิปรายผลการศึกษา

ผลการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

การวิเคราะห์ระดับความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานของบุคลากรสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดปทุมธานีในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 ค่า S.D. เท่ากับ .52 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ใน 4 ด้านสามารถเรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ดังนี้

1) ด้านความคิดริเริ่ม ในการทำงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 S.D. เท่ากับ .68 โดยข้อที่มีระดับความคิดเห็นสูงสุด คือ บุคลากรสามารถพัฒนาผลงาน หรือวิธีการปฏิบัติงาน เพื่อแก้ปัญหาด้วยความคิดที่แปลกใหม่ เหมาะสมต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ ได้อย่างแท้จริง

2) ความคิดคล่องในการทำงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 S.D. เท่ากับ .68 โดยข้อที่มีระดับความคิดเห็นสูงสุด คือ บุคลากรมีการคิดหาวิธีการแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบได้มากกว่า 2 วิธี และ สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จได้ในระยะเวลาที่กำหนด

3) ด้านความคิดยืดหยุ่นในการทำงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 S.D. เท่ากับ .73 โดยข้อที่มีระดับความคิดเห็นสูงสุด คือ บุคลากรมีการคิดหาวิธีการแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานได้โดยการดัดแปลงสิ่งที่มีอยู่ในองค์กร หรือ นำสิ่งอื่นมาทดแทนสิ่งที่ขาดได้อย่างหลากหลาย

4) ความคิดละเอียดลออในการทำงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 S.D. เท่ากับ .71 โดย ข้อที่มีระดับความคิดเห็นสูงสุด คือ บุคลากรมีการคิดแจจแจงในรายละเอียดของวิธีการแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบได้ หรือ สามารถขยายความคิดได้อย่างครอบคลุม มีรายละเอียดประกอบการอธิบายตามหลักเหตุผลได้อย่างสมบูรณ์ ชัดเจน

ผลการทดสอบสมมติฐานความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานของบุคลากรสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดปทุมธานี พบว่า บุคลากรขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดปทุมธานี ที่มีเพศ อายุ ระดับ การศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และอัตราเงินเดือนต่างกันมีความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาเรื่อง ความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานของบุคลากรสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดปทุมธานีสามารถอภิปรายผลตาม วัตถุประสงค์ ได้ดังนี้ ผลการศึกษาความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานของบุคลากรสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดปทุมธานี ทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก ซึ่ง บุคลากรเล็งเห็นถึงความสำคัญของด้านความคิดริเริ่มในการปฏิบัติงานเป็นอันดับแรก ซึ่งการแสดงออกทางความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานของบุคคลากรผ่านผลงาน หรือวิธีการปฏิบัติงาน เพื่อแก้ปัญหาด้วย

ความคิดที่แปลกใหม่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างแท้จริง เห็นได้ชัดเจน สามารถสร้างความพึงพอใจให้เกิดขึ้นได้กับประชาชนผู้รับบริการ และ ปรากฏชัดเจนต่อสมาชิกเพื่อนร่วมงานทุกระดับ โดยผู้บริหารหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องอาจใช้วิธีการต่างๆ ที่จะช่วยส่งเสริมให้บุคลากรเป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้มีโอกาสเติบโตก้าวหน้าในหน้าที่งานที่รับผิดชอบ เช่น การส่งเสริมบุคลากรเข้ารับการอบรม สัมมนา ในหัวข้อที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างแท้จริง และยังเป็นการเพิ่มพูนคุณวุฒิ ความรู้ ความสามารถของบุคลากรให้ตระหนักและรับรู้ได้ถึงคุณค่าของตนที่มีต่อองค์กรได้อย่างชัดเจน ส่งผลให้บุคลากรทำงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ ผลงานมีประสิทธิภาพและเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสมมาตร บุญเพียร (2565) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ภาครัฐตามโมเดล Thailand 5.0 และได้เสนอว่า แนวทางสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ภาครัฐคือ การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับงาน โดยการ การคิดประดิษฐ์คิดค้นสิ่ง ใหม่ ๆ เกิด นวัตกรรมที่สร้างความสะดวกสบายและความเจริญ ทั้งยังต้องมีจริยธรรมและคุณธรรม ประกอบคู่ไป กับการมีความคิดริเริ่มเพื่อสร้างสรรค์ ด้วยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Creative Thinking) เป็นกระบวนการของความคิดชนิดหนึ่งที่มีรูปแบบและลักษณะของความคิดแตกต่างไปจากความคิด (สุนทร ทองกำเนิด, 2560) ชนิดอื่นๆ ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้ คือการก่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด และมีการพัฒนาให้ดีขึ้น กล่าวโดยสรุป คุณลักษณะ สำคัญของข้าราชการยุคไทยแลนด์ 4.0 นั้น ข้าราชการไทยยุคไทยแลนด์ 4.0 ควรมีคุณลักษณะที่จำเป็นอย่างยิ่ง คือต้องยึดหลักธรรมาภิบาลในการทำงาน ทำงานอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ เต็มใจที่จะร่วมมือทำงาน สร้างสรรค์งานอย่างเป็นทีม มีความสามารถทางเทคโนโลยีการสื่อสารและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นวัตกรรม ให้กับงาน (ภาสกร เรืองวานิช, 2555)

ผลการทดสอบสมมติฐานความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานของบุคลากรสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามปัจจัย ส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และอัตราเงินเดือน พบว่า บุคลากรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และอัตราเงินเดือนต่างกัน มีความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานของบุคลากรสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดปทุมธานี ไม่แตกต่างกันเนื่องจากความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานของบุคลากรไม่ว่าจะเป็นเพศใด หรือมีระดับอายุเท่าใด ก็จะมีความคิดสร้างสรรค์ในตนเอง เพื่อนำมาสู่การพัฒนาวิธีการทำงาน หรือพัฒนาการปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบของบุคคลมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม กล่าวได้ว่ามีความสอดคล้องกับการศึกษาของ ลูกน้ำ บุญชัย และ มานพ ชูนิล (2015) ที่ศึกษาเรื่องความคิดเชิงสร้างสรรค์และความรับผิดชอบต่อในงานที่พยากรณ์ผลการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับผลการปฏิบัติงานของพนักงาน ระดับความคิดเชิงสร้างสรรค์และระดับความรับผิดชอบต่อในงาน 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเชิงสร้างสรรค์กับผลการปฏิบัติงานของพนักงาน 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อในงานกับผลการปฏิบัติงานของพนักงาน 4) เพื่อพยากรณ์ผลการปฏิบัติงานของพนักงานด้วยความคิดเชิงสร้างสรรค์และความรับผิดชอบต่อในงาน ผลการศึกษาพบว่า 1) ผลการปฏิบัติงาน

ของพนักงานโดยรวม อยู่ในระดับมาก ความคิดเชิงสร้างสรรค์โดยรวม มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับน้อยที่สุดและความ
รับผิดชอบในงานโดยรวม อยู่ในระดับมาก 2) ความคิดเชิงสร้างสรรค์โดยรวม ไม่สัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงาน
3) ความรับผิดชอบในงานโดยรวม สัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ
4) ความคิดเชิงสร้างสรรค์ ด้านความคิดริเริ่ม ความรับผิดชอบในงาน ด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและด้านความ
รับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวมสามารถร่วมพยากรณ์ผลการปฏิบัติงานของพนักงานได้ ร้อยละ 57.20

7. สรุปผลการศึกษา

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานของบุคลากรขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
ในเขตจังหวัดปทุมธานี ด้านความคิดละเอียดลออในการปฏิบัติงาน ในประเด็นด้านความคิดละเอียดลออ
มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ควรสนับสนุนและให้ความสำคัญต่อความตระหนักในการ
ปฏิบัติงานตามหน้าที่รับผิดชอบของบุคลากรให้เป็นผู้สามารถปฏิบัติงานด้วยความรอบคอบที่ไม่ส่งผลกระทบต่อ
ประชาชน (Studios) ซึ่งเป็นความพยายามที่จะปฏิบัติงานให้ถูกต้องครบถ้วนตลอดจนลดข้อบกพร่องที่อาจจะ
เกิดขึ้น รวมถึงการควบคุมตรวจตราให้ผลการปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนที่วางไว้อย่างถูกต้องชัดเจน มีความ
ละเอียดลออ รอบคอบในการปฏิบัติตามขั้นตอนการปฏิบัติงาน กฎ ระเบียบ ที่กำหนดไว้ ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นการ
แสดงถึงพฤติกรรมบุคคลที่มีความละเอียดลออ รอบคอบ มีการทำงานอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนการ
ปฏิบัติงานอย่างเป็นขั้นตอน รักความเป็นระเบียบเรียบร้อยทั้งในผลการปฏิบัติงาน และ ขั้นตอนการทำงาน
อันจะส่งผลต่อคุณค่าของหน่วยงาน ต่อไปอีกด้วย

ด้านความคิดยืดหยุ่น ในการปฏิบัติงานของบุคลากรมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นควรส่งเสริมให้บุคลากร
คิดค้นหาวิธีการแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม โดยการประยุกต์ดัดแปลง วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ
เทคโนโลยีที่มีอยู่ในหน่วยงาน ในองค์การ หรือ นำสิ่งอื่นมาทดแทนสิ่งที่ขาดได้อย่างเหมาะสม ผู้บริหารและ
ผู้เกี่ยวข้องควรใช้เทคนิคการแก้ปัญหาที่เสนอโดย Smith (1987) ที่เสนอวิธีการที่มีความยืดหยุ่นในการแก้ไข
ปัญหาที่สำคัญคือ เมื่อเจอปัญหาให้แจกแจงแนวทางการแก้ปัญหามา 10 แนวทาง จากนั้นจึงแบ่งแนวทางเหล่านี้
ออกเป็น แนวทางย่อย ๆ ลงไปอีก ซึ่งหลักการนี้เป็นการคัดเลือกคำตอบหรือเลือกทางที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหา
นอกจากนี้ Osborn (1963) ยังได้เสนอเทคนิคการระดมพลังสมอง เพื่อแก้ไขปัญหาโดยการคิดที่หลากหลาย
เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหามากมาย จากบุคคล หรือกลุ่มบุคคลแล้วนำแนวทางนั้นมารวบรวมแล้วค้นหา
แนวทางที่ดีที่สุดเพื่อแก้ไขปัญหามา รวมถึงการพัฒนาการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น ส่วนความคิดสร้างสรรค์ด้าน
ด้านความคิดคล่องในการปฏิบัติงานมีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด ดังนั้น หัวหน้าหน่วยงานทุกระดับ ควรสนับสนุนส่งเสริม
ให้บุคลากรทุกระดับได้ตระหนักถึงคุณค่าในการปฏิบัติงานที่สำเร็จตามเป้าหมายได้อย่างรวดเร็ว ให้บุคคลได้รับ
ทราบถึงประโยชน์ใดใดที่จะเกิดขึ้นจากความสำเร็จอย่างรวดเร็วนั้น โดยเฉพาะความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหา

ให้กับประชาชนผู้รับบริการได้อย่างครอบคลุมและต่อเนื่อง บุคลากรภาครัฐมีหน้าที่สำคัญในการดูแล แก้ไขปัญหา ประชาชนที่ต้องกระทำอย่างเท่าเทียมกัน อีกทั้งตัวบุคลากรเองต้องมีการเตรียมความพร้อมของตนในการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์สามารถแก้ไขปัญหา และพัฒนาการปฏิบัติงานตามหน้าที่รับผิดชอบอยู่เสมอ ร่วมกับการนำอุปกรณ์ เทคโนโลยีต่างๆ ที่มีอยู่ขององค์กรมาปรับประยุกต์ใช้เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้สามารถสำเร็จได้อย่างถูกต้อง มีคุณค่าและมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายที่กำหนดได้อย่างรวดเร็ว ส่วนความคิดสร้างสรรค์ด้านด้านความคิดริเริ่มในการปฏิบัติงานตามหน้าที่รับผิดชอบ ผู้บริหารรวมถึงผู้เกี่ยวข้องทุกระดับควรส่งเสริมให้บุคลากรภาครัฐ เป็นบุคลากรผู้คิดใหม่ทำใหม่ ปรับเปลี่ยนความคิดให้เป็นผู้ให้บริการสาธารณะ โดยสร้างความตระหนักว่า ต้องพร้อมให้บริการประชาชนอย่างเต็มความสามารถ ทำให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจมากที่สุด และนี่ถึงหน่วยงานของภาครัฐเป็นอันดับแรกเมื่อต้องการความช่วยเหลือหรือต้องการรับบริการตามที่ต้องการ นอกจากนี้ ควรสนับสนุนให้บุคลากรทุกระดับได้เพิ่มทักษะ เพิ่มความสามารถที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน สร้างการเปลี่ยนแปลงแปลงพฤติกรรมให้เกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็ง มีการแสดงออกทางพฤติกรรมการปฏิบัติงานที่เหมาะสมต่อหน้าที่รับผิดชอบ มีการนำเทคโนโลยีวิธีการ หรือนวัตกรรมในรูปแบบต่างๆ มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ได้อย่างคุ้มค่า สร้างประโยชน์เพิ่มมากขึ้น อันจะเป็นแนวทางการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในด้านความคิดริเริ่มในการปฏิบัติงานมาสร้างประโยชน์ สร้างคุณค่าสาธารณะ และสร้างประโยชน์สุขให้กับประชาชนตามหน้าที่รับผิดชอบได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

สำหรับการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาหรือวิจัยในพื้นที่รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภูมิภาคอื่น หรือ ในจังหวัดอื่นๆ เพื่อนำผลการศึกษามาเปรียบเทียบ หาแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) อันจะนำมาประยุกต์เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย เพื่อมุ่งเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานในหน่วยงานอื่นๆ ต่อไปให้สำเร็จอย่างมีคุณค่าและยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐกานต์ ภูมิคอนสาร. (2565). ทักษะความคิดสร้างสรรค์ที่หล่นหายไปของผู้เรียนกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21. *Education Journal*, 5(1), 1-9.
- ภาสกร เรืองวานิช. (2555). *หลักการจัดการพัฒนาสายงานอาชีพ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ลูกน้ำ บุญชัย และ มานพ ชูนิล. (2015). ความคิดเชิงสร้างสรรค์และความรับผิดชอบในงานที่พยากรณ์ผลการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์. *วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์*, 10(28), 143-158.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2019). *ความคิดสร้างสรรค์*. สืบค้นจาก <https://designtechnology.ipst.ac.th/wp-content/uploads/sites/83/2019/01/A1.pdf>
- สมมาตร บุญเพียร. (2565). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ภาครัฐตามโมเดล Thailand 5.0. *วารสารนวัตกรรมการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน*, 10(2), 41-51.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2565). *คู่มือประเมินสถานะของหน่วยงานภาครัฐในการเป็นระบบราชการ 4.0*. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- สุนทร ทองกำเนต . (2560). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์ในยุคไทยแลนด์4.0*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุรีย์พร พิงไชย. (2560). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี (การศึกษาค้นคว้าอิสระ). กรุงเทพฯ , มหาวิทยาลัยศรีปทุม. สืบค้นจาก <http://dspace.spu.ac.th/bitstream/A2.pdf>
- Baron & May. (1960). *Psychology the essential science*. Boston: Renslaer Polyte.
- Guilford, J. P. (1950). *Creativity*. New York: McGraw – Hill.
- Osborn, A. F. (1963). *Creative Imagination (3rd ed.)*. New York: Charles Scridners Sons.
- Smith, C. T. (1987). *Evaluation answer to comprehension questions*. The Reading Teacher.